

nauki). Blagajne, Blagajne! Prepozno bo, ko bodo tekle solze. — Ko bi bil tov. Blagajne propagator „Orlov“, bi bila ta vzgoja izvrstna, požrtvovalna i. t. d. Saj se poznamo! Tovariši Ravnikarju pa še to-le: 1. Dosedaj smo mu prizanašali, ker smo bili mnenja, da je tov. Ravnikar le slepo orodje v rokah klerikalcev. 2. S tem, da je tov. R. molče pritrjeval napadom in jih odobral, je pokazal, da se v bistvu ne razločuje od našega bivšega tovariša, drž. in dež. poslanca Jakliča, in si je na svoj prapor nadejal isto načelo: Načelno nasprotstvo proti učiteljstvu. 3. Le vrlo naprej! Poleg zaslug, ki si jih je pridobil pri glasovanju zoper izboljšanje gmotnega stanja svojim stanovskim tovarišem, si pridobi lahko tudi še zasluge na polju hujskanja zoper svoje stanovske tovariše, in kmalu bo pričel kričati s svojim načelnikom: „Sola je prokletstvo za naš narod!“ 4. Če se bo tov. Blagajnetu res kaj pripetilo, kakor to grozi „Slovenec“ in je začel rvati po znanem sistemu, tedaj naj bo tov. Ravnikar uverjen, da postane tudi on sokriv krivičnega preganjanja o kranijskega učiteljstva in tudi on nosi odgovornost za hujskanje, ki se je vršilo na že imenovanem shodu, ker vsako tako tendenciozno hujskanje ima vedno gotove namene za seboj — Sicer se bomo pa s hujskači zoper učiteljski stan še videli in jim postavimo tiskan zgodovinski spomenik prosvetlene dobe in prosvetlecev v svetli luči. Tovariše in tovarišice prosimo, da nam vsak podrobni slučaj hujskanja zoper učiteljstvo natančno opisan vposljejo na naslov: Upravištvu „Uč. Tov.“ v Ljubljani, s pripomožjo „Za obrambni odsek“.

Obrambni odsek.

Učiteljski vestnik.

8:21

(Slovenskim staršem, učiteljem in učiteljskim na Štajerskem.)

Vsekdar, kadar mi uhajajo misli nazaj v prežita dijaska leta, se spomnim nekega profesorja, ki nam je večkrat rekel: „Ne vem, čemu Slovenci nazadujemo na tem zavodu!“ Ali res nazadujemo v Mariboru? Naj govori naslednje!

Začetku šolskega leta 1903./4. je vstopilo v pripravnico (pripravnico imenujejo v Mariboru enoleten pripravljali tečaj, ki je združen z učiteljskim) 61 gojencev, in sicer 43 Slovencev in 18 Nemcev. Od teh 61 jih je v letu 1908. napravilo zrelostni izpit 11, namreč 5 Slovencev in 6 Nemcev. Sploh pa je isto leto maturiralo 8 Slovencev in 21 Nemcev.

Kje pa tiči vzrok temu naravnost sramotnemu razmerju? (8:21) Saj je vendar mariborsko učiteljske vzgajališče učiteljev za slovenski del Štajerja, ne pa za „Schulverein“! Izmed mnogih činiteljev, ki so splošno pri dijaskih vzrok slabemu napredovanju, navedem le nekatere, ki se posebe tičejo našega zavoda.

Kdo pa stopi v Mariboru v pripravnico? Slovenci in Nemci. Slovenci imajo ljudsko-šolsko izobrazbo ali pa so prej obiskovali gimnazijo, reakko; le malo jih je, ki bi imeli meščansko šolo. Nemci pridejo večinoma vsi iz meščanskih šol.

Slovenci, ki pridejo naravnost iz ljudskih šol, imajo premalo znanja v nemščini, da bi mogli dohajati pouku ter tekrovati z nemškimi tovariši. S svojim znanjem nemščine naj bi sledili pouku, ki je razen slovensčine in katekizma popolnoma nemški! Ker mnoge ne razumejo, izgube zanimanje in z njim veselje do učenja. Manjka jim gotov besedni sklad, ki bi mogli z njim svobodno razpлагati; zato se morajo učiti na izust — in tako pridejo do brezsmiselne, duhomorne „hajlarije“. (Dijaski izraz za učenje na izust.) Mržnja do „hajlarije“ raste od dne do dne, iz nje se porodi malodušnost in lenoba, konec temu pa je prostovoljen ali neprostovoljen izstop. Tako se napravi prostor Nemcem, ki potem vstopijo v 1. letnik. Le tisti, ki imajo trdno voljo ter so vztrajni, si v teku časa pridobijo toliko znanja v nemščini, da jim oblika učne tvarine ne dela več težkoč. Sedaj šele morejo vse duševne sile zediniti k razumevanju podavane vsebine.

Da pri mnogih znanje nemščine tako počasi napreduje, je krivo to, ker ne upoštevajo načela, da se tujemu jeziku kmalu in temeljito priučimo le z občevanjem. Današnji politički boji so se takorekoč že zanesli med ljudsko-šolsko mladež in seveda še bolj med dijake. Z nemškimi tovariši se iz narodnostnih ozirav občuje kolikor mogoče malo. Pa da bi med sabo in z gospodinjami doma večkrat nemški občevali na korist jezikovnemu znanju!

Mnenje, da že z nemškim govorjenjem postanemo narodni odpadniki, je tukaj popolnoma neutemeljeno. Verjemite mi, bodoči mladi tovariši, da več koristite svojemu narodu, če si z nemškim občevanjem čimprej pridobite potrebno jezikovno sigurnost ter tako dosežete boljše učne uspehe, kakor pa da s pretirano narodnostjo otežujete sami sebi učenje in zaradi tega ne izpolnite nad, ki jih stavi v vas starši in narod. Tako je, dokler nimamo svojega — slovenskega učiteljskega!

Drugače pa je z Nemci. Učni jezik je itak njih materini jezik, zraven pa še imajo

dobro podlago v stvarnem znanju. Večina jih pride iz meščanskih šol, a če so premladi, stopijo še povrh v pripravnico. Koliko Slovencev pa je prej obiskovalo kako meščansko šolo? Le malo.

Starši in učitelji, ki imate, oziroma pripravljate učence za vstop na mariborsko učiteljske, glejte da bodo prej dovršili katero meščansko šolo. Učenci bodo pozneje bolj napredovali na učiteljsku. Ne dajte se preslepiti s pripravnico, misleč, da si fant že v enem letu te pridobi, kar v meščanski šoli v treh letih.

Na Štajerskem se moramo še sedaj zadovoljiti s popolnoma nemškimi meščanskimi šolami, in tu bo gotovo kdo imel pomisleke, da bi se mu fant odtujil v narodnem oziru. Lahko je to seveda mogoče, a če je na stanovanju pri dobri, narodni obitelji ter se večkrat med letom pogleda k njemu, se to ne bo tako hitro zgodilo.

Malo na kakovost intelekta je pa treba tudi gledati, preden se da dečka na učiteljske. V današnji borbi za kruh se je udomajilo mnenje, da je za učiteljske skoro vsak material dober. Dečki, ki so že na raznih drugih zavodih pokazali svojo nesposobnost, se zatečejo napolned na učiteljske. Tu se prerijejo, če že prej pri „čiščenju“ niso napravili prostora Nemcem, po parkrvtnem ponavljanju vendarle do mature. Je li se pa z njimi dvigne kakovost naših vrst?

Pošiljajte na mariborsko učiteljske res nadarjene, pridne fantje z meščansko-šolsko izobrazbo ter napolnite z njimi omenjeni zavod. To bo ena izmed najuspešnejših akcij v dosego slovenskega učiteljske v Mariboru in razmerje 8:21 se bo kmalu za stalno izpremenilo.

Nekdanji mariborski učiteljskičnik.

Opomba uredništva: Priobčujemo ta članek, ne da bi se docela strinjali z njim: slovenskim učiteljskimom ne moremo pripočeti medsebojnega nemškarjenja in svojih fantov ne moremo siliti v meščanske šole iz enostavnega razloga, ker takih šol — razen ene — Slovenci nimamo! Sicer se nam pa zdi, da se utegne s priobčenjem tega članka vneti polemika, ki bo pač kulminirala v zahtevi: **Preosnujmo šole!** — Da tako koristno polemiko provociramo, zato priobčujemo gorenje vrstice! Naj torej govori napredno učiteljstvo v svojih okrajnih organizacijah! Treba še jasne in odkrite besede zlasti sedaj, ko smo započeli veliko kulturno delo: reformo šolstva!

Okrajne učiteljske organizacije.

Referent s slovenskega vseučiteljskega abit. sestanka v Ljubljani 1. 1909.

„Kakor naše pravosodje in državna uprava tako tudi vzgoja naše mladine ne odgovorja zahtevam, ki jih stavi znanstveni napredek XIX. stoletja na moderno izobrazbo človeka. Prirodoslovna veda, ki daleko nadkriljuje vse druge znanosti, se pri nas še vedno poučuje kot stranski predmet. Nasprotno se pa zdi vsem našim učiteljem najvažnejše ono mrtvo znanje, ki je še, rekel bi, nekako zlo iz srednjevškkih samostanskih šol, katerih glavni smoter je gramatikalni sport in temeljito, času pogubno znanje jezikov. Neprecenljivi pomen in vrednost dobrega pouka v šolah se nam je tembolj vtisnil v spomin, čim bogatejši in popolnejši je postajal in so se razvijali vsi deli modernega kulturnega življenja v XIX. stoletju. — Toda razvoj učnih metod in načrtov ni korakal vzporedno z razvojem življenja. In potreba močne in obsežne reforme šolstva se nam vedno očividneje predočuje.“ — Tako govori veliki mislec Haecckel o šolstvu.

Kako naj napreduje šolstvo, kako naj se približa šola modernim znanostim in njih napredku, če se njim na podlagi državnih vzgajališč ne more približati niti učiteljstvo, ki je vendar najodločilnejši faktor pri šolstvu, s katerega edino pomočjo se lahko povzdigne šolstvo.

Toda država ne daje učiteljstvu dovolj izobrazbe, da bi bilo zmogljivo s pomočjo nje odpmočiti tem nedostatkom in dvigniti šolstvo; vsa čast pa v tem oziru samozavesti ljudsko-šolskega učiteljstva, ki je s samoizobrazbo, s pomočjo svojih društev in s pomočjo svojega časopisja dvigalo sebe — proti volji klerikalizma — na dokaj visoko stopnjo.

Vsi narodi tekmujejo; učiteljstvo vseh narodov se trudi, da se povzdigne duševno in si potem izboljša šolstvo; tudi slovensko učiteljstvo je moralo iti v tem oziru preko državnih naredb, se je moralo samo izobraziti do popolnosti in se trudi, si izboljšati šolstvo in ga preurediti odgovarjajoče duhu modernega časa.

Najuspešnejše sredstvo so nam pa v to naše organizacije.

Ne glejmo svojih organizacij le kot strokovno-politiške organizacije, ne glejmo jih kot velik aparat kulturnega — narodnega dela, glejmo pa kot začetniki v prvi vrsti v njih važen, vzvišen kulturni faktor, ki je v prvi vrsti — za sedaj — nam namenjen za popolno in vsestransko izobrazbo, s pomočjo katere homo potem deloval uspešno na vseh drugih izvenšolskih poljih organizacije.

Glavni del vse učiteljske organizacije, s pomočjo katerega se izvrše in uresničuje vsi sklepi in ideje učiteljstva, so pa okrajne učit. org. ali okrajna učiteljska društva.

Zaman bi bil ves trud učiteljstva, zaman vsi sklepi, zaman vse nade v bodočnost učiteljstva, da uspešno ne delujejo okrajna učiteljska društva.

A kdor meni, da je naša organizacija popolna, da so naša okrajna učiteljska društva popolnoma zadovoljivo urejena; ta se moti. Živimo v dobi diferenciacije dela, in neobhodna potreba delitve dela se nam kaže tudi v naših društvih; potreba bo naša okr. uč. dr. zopet razviti za stopnjo višje in jih z duhom časa reorganizovati. V prvi vrsti pa zahtevamo, da spozna njih ustroj in načela naraščaj ki prihaja, od leta do leta manj se zavedajo svojih stanovskih dolžnosti, iz naših učiteljske.

Podajmo ideje mladini — naraščaju se v dobi razvoja in samoizobraževanja, in vsvesti sem si, da bo naraščaj vbodoče vršil vestno svojo nalogo in se mu naloga ne bo zdela pretežka! Podajmo ideje naraščaju, da se ne bo godilo kakor dosedaj, da bodo z učiteljstvom zamrle njih ideje in delo!

Kaj nam pomaga, če si zgradimo mogočno zgradbo, če pa ni za nami, ki bi jo znal voditi in uporabljati nje korist — in končno ostanemo od nje le razvaline, podrtije, ostanki.

Če si učitelj svojega naroda, si rojen zato, da delaš, a ne, da le opazuješ, kako delajo tvoji tovariši, ne da se jih izogiblješ, temveč da se jim pridružiš — ali morebiti samo zato, da si si zagotovil svoj obstanek — ne učitelj si, in čeprav je tvoj obstanek borno zagotovljen, je vendar velevažen in velepomemben in vzvišen za kulturni razvoj naroda.

Da pa učiteljska društva od mlajšega učiteljstva ne prejemajo one moči, ki bi jo morala, je temu vzrok, da učiteljski naraščaj ni dovolj poučen o njih, torej se tudi upravičeno ne more navduševati za njih namene in smotre, ker jih ne pozna.

(Dalje.)

„Glasbeni vestnik.“

Glasbeno polje učiteljstva.

Predaval na sestanku deželnega slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani A. Wašta.

(Dalje.)

II.

Vpraša se, kako izvesti ta načrt?

Dani so nam v tem oziru skoro vsi pogoji. Preizkušnja posluha je predpisana že pri izpitu ob vstopu na učiteljske, tu so pa dana sredstva in prilika izobraziti se glasbeno praktično kakor tudi teoretično. Če bi pa želel še specialne naobrazbe na tem polju in višje naobrazbe, je na razpolago „Glasbena Matica“, ki bi jo moral vsak učiteljskičnik pridno posecati.*

Sami si moramo na podlagi šolske izobrazbe vzgojiti spretnih pevovodij, ki bodo gojili in širili to stvar in tako pripravljali tla. Lahka bi bila ta vzgoja, in sicer praktična stran vzgoje pevovodij, na učiteljskih. Saj se spominjam, da smo imeli za svojih študij v vsakem letniku svoj zbor s svojim pevovodjo.**

Vse bi šlo, samo stvari bi bilo treba nekoliko bolj resno se oprijeti, se združiti ter vse navajati k sistematičnemu delovanju. Gotovo bi se pa našel v dotičnem kraju med učiteljstvom kak višje naobražen učitelj v tem oziru; dolžnost njegova bi bila, priskočiti kandidatom na pomoč.

Da si že na učiteljskih vzgojimo pevovodij, je treba, da se ustanovi v vsakem letniku zbor. Povabi se pa le take dijake, ki imajo resnično veselje do petja, da bodo tudi k izkušnjam hodili. Take razredne zbere bi poučeval najmožnejši izmed dijakov ali pevcev dotičnega zbora. Tako bi bili na učiteljsku štirje zbori s štirimi pevovodjami. V vseh štirih zborih bi se gojile enake skladbe, tako da bi pri generalnih vajah združili vse zore v en velik zbor, kjer bi se pilila skladba, ki je bila priučena že v razrednih zborih. Tako bi se delo delilo, študiralo bi se hitro in dobro, zakaj najmožnejši, ki bi vodil generalne izkušnje, bi ne imel drugega truda kakor gledati na deklamovanje.* Samo- obsebi se razume, da gre tu od lažje skladbe do težje. — Tako bi se menjavali pevovodje, si s tem razdelili delo in obenem vsi poizkušali voditi zore praktično, kar je pa glavni namen.

V nekoliko letih bi imeli na kmetih že precej pevskih zborov, katerih namen in smoter bi bilo petje in ne samo maškerade in druge take zabave.

Toda ne samo naloga učiteljstva in učiteljskičnikov samih bi bila, da se vzgoji kolikor mogoče več spretnih pevovodij, ki bodo delovali na glasbenem polju med narodom; in v prvi vrsti je to naloga naših učiteljskih, da ne ostajajo pri glasbeni vzgoji

* V Glasbenem vestniku „Uč. Tov.“ smo že letos poročali, da se je po prizadevanju „Dež. uč. dr. v Lj.“ omoval „Glasbeni Matici“ kurz za vzgojo pevovodij za učiteljskičnike. Ta kurz ima sedaj tri dele in poučuje v njem tudi strokovnjak na tem polju, g. koncertni vodja M. Hubad. Kurz se bo od leta do leta izpopolnjeval in je v doglednem času upati, da ga vzame „Glasbena Matica“ popolnoma v svoje okrilje in ga napravi vsakomur dostopnega. — Toda ne samo v Ljubljani, misliti se bi moralo na tak tečaj v vseh krajih, kjer so slovenska učiteljska. V Ljubljani ima skrb za pospeševanje zanimanja za glasbo pri učiteljskih v rokav glasbeni odsek dež. slov. uč. dr., ki se je nalašč v to svrhu omoval.

Uredn. ** Kolikor nam je znano, imajo na ljubljanskem učiteljsku tudi učiteljskičniki svoj orkester, ki je imel uspehe že priliko pokazati pri Gajevi slavnosti.

Uredn.

učiteljstva samo na ozkem temelju šole, temveč se podatudi kaj praktičnega za zborovodstvo, za glasbeno delovanje med ljudstvom.

Toda tudi to vzgojo pevovodij je potreba organizovati. V to svrhu je potreba osnovati pri deželnih učiteljskih društvih glasbene odseke, ki jim budi namen, skrbeti za vzgojo pevovodij pri učiteljskih dotične dežele. Če izvedejo vestno to svojo nalogo, je storil vsak posamezen tak odsek dovolj in ni mu potreba nalogati nikakih drugih poslov, ker bo s tem imel dovolj opravila.

Imeli bi po kmetih mnogo pevskih društev, ki bi jih ustanovili in vodili učitelji. Potreba bi nam bilo sedaj zveze z teh pevskih društev, da bi bila vse to nekaka celota, ki bi imela neke svoje glavo.

V ta namen bi se omoval v socialnem odseku okrajnih učiteljskih društev glasbeni pododsek. Temu glasbenemu odseku kot nekaki zvezi pevskih društev bi pristopila kot člani vsa pevska društva dotičnega okraja, ki so jih osnovali in jih vodijo učitelji. Zastopali bi v odseku posamezna pevska društva vsekakor učitelji.

Naloga teh odsekov in njih sestankov bi bila, dajati navodila, združevati pevovodje dotičnega okraja, prirejati strokovna predavanja, razširjati in posredovati za partiture in glasove posameznim pevskim društvom. Posredoval in nasvetoval bi pa ta odsek tudi, katera glasbena dela naj se nabavijo v okrajne učiteljske knjižnice, da bi se na podlagi njih učiteljstvo zobraževalo in si s tem samemu ne delalo nepotrebnih stroškov. Skrbel bi ta odsek tudi, da bi se snovala s pomočjo učiteljstva v dotičnem okraju pevska društva.

Če bi se tako delovalo, bi pevska društva in glasba dobila kmalu drugo smer nego je imata danes. Stojim na stališču, da je glavna oseba v vsakem pevskem odboru pevovodja in ta diktira, kaj se bo pelo v sezoni, ne pa odborniki. V pevskih društvih in zborih, ki so pa vse prej nego glasbena društva, na primer koledna, pogrebna i. t. d., se pa postopa drugače. Odborniki imajo sejo. Vzamejo v roke koledarje in študirajo. V mesecu decembru moramo napraviti zabavni večer. Za ta večer se morajo naučiti perci par skladb. V mesecu januarju mora biti plesna zabava. Tudi tu ne sme manjkati petja, zbor mora našturirati nove skladbe. No, v februarju je pa neobhodno potrebna maškerada s šaljivimi pevskimi nastopi. Pevovodja uči petje, tukaj imaš polje za svoje delovanje! Društvo, ki hoče biti pevska društvo, mora po petju ravnati javni nastop, po petju zabavo in ne narobe. Smoter vsemu bodi petje!

Z glasbenimi pododseki okrajnih učiteljskih društev bi se povzdiguila glasba posameznih okrajev. Potreba nam je pa misliti tudi na zvezo teh glasbenih odsekov, v kateri bi se delegati kot zastopniki glasbenega pododseka posameznih okr. in dež. učiteljskih društev sešli in posvetovali o celem glasbenem sistemu.

Ta glasbeni odsek bi tvorila „Zavezina“ delegacija,* katerega odbor bi bil centralni odbor vseh glasbenih pododsekov okrajnih in deželnih učiteljskih društev. V njem bi se sešli in posvetovali zastopniki posameznih glasbenih odsekov.

Namen tega glavnega odseka bi bil, izdelati vsako leto podrobni načrt za letno delovanje pevovodij. Nasvete v tem oziru bi prinesli že zastopniki posameznih pododsekov s seboj. Postopanje bi bilo tem potom domenjeno in enotno. Ta odsek bi posredoval tudi lahko za muzikalije, ki bi jih potem dobivala pevska društva potom glasbenih pododsekov okrajnih učiteljskih društev. Dalje bi sečasoma tudi sam zalagal muzikalije, ker bi jih na ta način lahko razpečal na vse pevske zore, ki bi bili v zvezi. Tudi skladatelji sami bi lahko oddajali odseku svoje skladbe, da jih založi. Dalje bi se ta odsek posvetoval in posredoval za kurze za vzgojo pevovodij in bi to svoje delo izvedel vzajemno z učiteljskim odsekom. V evidenci bi imel vse pevske zore in skrbel za naraščaj pevovodij. Skrbel bi pa tudi odbor tega odseka za strokovna predavanja v glasbenih pododsekih okrajnih učiteljskih društev in za tozadavne strokovne referente.

(Konec.)

Kranjske vesti.

— Petindvajsetletnico svoje poroke je praznoval v Ljubljani tovariš nadučitelj in občinski svetnik Anton Likozar dne 28. pret. m. v ožjem krogu svoje družine. Ob enem je praznoval tudi tridesetletnico odkar je prišel od okupacije iz Bosne. Tovariš Likozar je še eden tistih učiteljev, ki so morali pri vojaki služiti tri leta aktivno. Služil je pri 4. ženijski kompaniji, pri kateri edini so bili častniki in podčastniki skoro sami Slovenci. Omenjena kompanija je šla prva pri Brodu čez Savo s huzarji, ki so jih pri Maglaju masakrirali. Od Broda do Sarajeva je bila vedno na čelu trupi in se je tudi udeležila uličnega boja v Sarajevem. Častniški namestnik profesor Jeraj in podčastniki: vitez Premerstein, nadde-setnika Vončina in Kenda so šli jeseni 1879. l. domov z drugimi trupami, a kompanija s stotnikom Veselom je ostala še do konca aprila 1880. leta v Bosni, kjer je bil tov. Likozar

* Primerjaj nov načrt delitve dela „O principih organizacij“ v „Učit. Tov.“ II. del.

naddešenik in podčestnik Toplak, ki je sedaj davkar v Ptuj. Edina, po večini slovenska ženijska kompanija, je šla torej najprva v Bono in se je zadnja vrnila iz okupacijskega ozemlja pred tridesetimi leti. Vsem, ki so prebili toliko težav pri okupaciji in se vendar srečno vrnil v slovensko domovino, kličemo: Še mnogo let! — Gotovo je tudi zanimivo, da tov. Likozarju vojaških let nič ne štejejo v službeno dobo. Pa še nekaj je takih tovarišev, ki so z nami prepričani, kako hvaležna zna biti svojim zvestim sinovom — domovini!

—r— Usposobljenostni izpiti za splošne ljudske in meščanske šole so se zaključili pred ljubljanskim izpraševalno komisijo prejšnji teden. Potrjen je bil za meščanske šole: definitivni učitelj Karel Javoršek v Ljubljani s slovenskim in nemškim učnim jezikom. Posebni izpiti za splošne ljudske šole s slovenskim učnim jezikom je bila potrjena Josipina Smoletova na Viču; s slovenskim in nemškim učnim jezikom sledeči prov. učitelj, oziroma učiteljice: Karel Blažič v Erzelju; Ivan Jocič v Koprvniku; Ciril Petrovec, c. kr. podučitelj v Trstu; Antonija Adamičeva v Horjulu; Josipina Arhova v Spodnji Beli; Ana Golijeva v Šmarjeti; Marija Grobovškova v Talčem Vrh; Leonida Herzogova, učit. supletinja v Ljutomeru; Roza Jovanova v Št. Vidu pri Ljubljani; Vita Kernškova v Št. Vidu pri Brdu; Leopoldina Kogejeva na Vojskem; Marija Košakova na Viču; Marija Mikuluševa v Sv. Boštjanu na Korškem; Slava Skaletova v Novem mestu; Vera Tancigova v Izlah; Gizela Ušeničnikova na Dobravi; Marija Zakrajškova v Stopičah; Karolina Zupančičeva v Predvoru; Jerica Žebretova na Skaručini.

—r— Značilno pismo. Naš urednik je dobil od prijatelja pismo, kjer stoji tudi te značilne besede: „Kako se Ti godi? Meni slabo; od oktobra sem bil bolan, štiri tedne v postelji, v aprilu sem zopet začel poučevati. Obravnave v deželni zboru sem čital z veseljem, a niso prinesle ničesar. Oh, ti grdi klerikalci, res nas bodo izstradali. Sila in glad sta nekoliko razredčila naše vrste, upam, da smo sedaj čisti! Mi pa stojimo in pademo s svojim prepričanjem, pa naj se zgodi, kar hoče! Stradati in trpeti me ne bodo učili, saj sem temu vajen od mladih nog, v boju pa že stokrat preizkušen in dobro utrjen, pa se nič ne bojim!“ — Te moške besede naj čitajo uskoki in — sram jih bodi!

Štajerske vesti.

—s— Kaj pa to? Letos se vrše učiteljske uradne konference na Spodnje Štajerskem ločeno: Slovenci posebe in Nemci posebe. Okrajni šolski svet v Slovenjem Gradcu pa pošilja seveda nemško „Tagesordnung“. Referat A je naveden nemško in slovensko, referat B ima pa samo nemški naslov. Ali nadzornik Schechel za slovenske šole ne zna s svojim stalnim konferenčnim odborom toliko slovensko, da bi povedal tudi za referat B slovenski naslov, ali pa hoče tem potom vplivati, da se ta referat — ki se mu pri konferenci določi poročevalec — ne sme izdelati slovensko! Eno ali drugo; a oboje jako žalostno za naše razmere! Zahtevamo jasnosti!

—s— Nemška vsiljivost. Na Ptuj nameravajo ustanoviti deško meščansko šolo, seveda z nemškim učnim jezikom. Ker pa imajo menda premalo domačih nemških dečkov, ki bi obiskovali to šolo, so poslali na vsa šolska vodstva v Ptujskem okraju poziv, naj nabirajo dečke iz dežele, ki bodo obiskovali to šolo. S tem se je ponudila posebno nadučiteljem prilika, da se prikupijo nemškim merodajnim krogom v Ptuj. Ne čudite se torej, če storiijo nekateri nadučitelji vse mogoče, da bi pridobili slovenske dečke, oziroma njih starše za to šolo — penemčevalnico. Zgrajamo se pa tudi nad predrznostjo ptujskih Nemcev, ki se upajo tako izzivalen poziv poslati na slovenske šole, saj si lahko mislijo, da so na nekaterih šolah še narodno čuteči učitelji, ki se bodo tej politiki uprli. Naj nam rajše dajo slovenskih šol, ko že itak dolgo prosjamo zanje! Pa seveda, kadar prosijo Slovenci za svoje šole, imajo oblasti — zaprta ušesa!

—s— Velik koncert v Mariboru.* Glasbeno društvo v Mariboru priredi dne 7. maja t. l. na korist dijaške kuhinje koncert. Vzpored vsebuje izbrane skladbe svetovnih skladateljev in bo ponujal redek umetniški užitek. Orkester je pomnožen na 40 oseb, med katerimi so znani umetniki-diletanti. Vzpored obsega: 1.) Meyerbeer: Venčevalna koračnica iz opere Prerok. 2.) Pl. Weber: Overtura k operi „Oberon“. 3.) Smetana: Uvod in kraljevi prihod iz opere „Dalibor“. 4.) a) Haydn: Arija iz oratorija „Stvarjenje“, b) Hildach: Pesem: Pomlad je prišla. 5.) Beethoven: Lahretto iz II. simfonije. 6.) Jakl: Narodni potpouri: Potovanje po Kranjskem. 7. Offenbach: Barkarola iz „Hofmannovih pripovedk“. 8.) Pesmi: a) Viktor Parma: Poslednja noč, b) dr. B. Ivavice: Oiganka Marija, c) Goldmark: Studenček, d) Grieg: Jaz ljubim te. 9.) a) Parma: Intermezzo iz opere: „Ksenia“, b) Moskovsky: Serenada, 10.) R. Wagner: Bojna himna iz opere „Rienzi“. — Pesmi pod točko 4. in 8. poje koncertna

* Za zadnjo številko prepozno došlo.

Uredn.

pevka gospa Jeanetta pl. Foedrantspergova. — Učitelstvo se najljubneje vabi, da se udeleži tega koncerta in ga priporoči svojim znancem in prijateljem. Če učitelstvo poseča ta koncert, pripomore neposredno k gromotnemu razvoju slovenske filharmonije na nemško-slovenski meji

—s— Iz Št. Pavla pri Preboldu poročajo: V poljudno poučni besedi je predaval nadučitelj tov. Petriček v nedeljo, dne 24. aprila, v tukajšnji šoli o umnem hmeljarstvu. Udeležilo se je shoda okoli 200 hmeljarjev, mej njimi, kar se je z veseljem opazovalo, dobra tretjina žena in mladeničev. Poslušali so predavatelja z napeto pozornostjo, kar svedoči, da pojmiijo važnost te stroke poljedelstva za naše gospodarstvo. Lepa hvala predavatelju, ki je vedel z nazorili oživiti in z živahnim tironim, z zdravim humorjem prepletenuim govorim zbuditi in utrjati zanimanje poslušalcev!

—s— Nova šulferajska šola. V Peklu pri Poljčanah na Spod. Štajerskem bodo zidal šulferajsko šolo. Nemški „Schulverein“ je že določil v ta namen 50.000 K. Kako potrebna da je šola, dokazuje dejstvo, da je v Peklu in okolici 5 nemških rodovin. Žal, da se potegujejo za nemško šolo tudi nekateri slovenski zaslepljenci, ki najbolje pritikajo na podpise slovenskih staršev. — Za to šolo agitira na priznici tudi — župnik Cilenšek!

—s— Društvo „Selbsthilfe der Lehrerschaft Stelmars“. Odbor razglša: Dne 11. marca je umrla članica Katarina Jelas v Mariboru. 82. smrtni dovesek po 2 K naj se torej gotovo vplača tekem enega meseca. To je prvi smrtni slučaj v tekočem letu. Zadnji, 81. — Fetter iz Gradca — je bil decembra lani in je bil vplačan januarja letos.

—s— Schulvereinsko šolo na Bregu pri Ptuj so začeli že staviti. Treba bo hitrih in odločnih korakov za obrambo slovenskega ljudskega šolstva v okolici.

—s— Nadučiteljsko mesto v Kaplji na nemški meji, kjer se nahaja štirirazredna mešana šola, je razpisano. Učni jezik je samo v prvem razredu slovenski. Prosilci mora biti zmogen subsidiarno poučevati veronauk. Prošnje je vložiti do 21. maja. (Nemškemu učitelju bi podelil šulferaja 200 kron podpore na leto, Krajni šolski svet je precej nemškutarski.)

—s— Uradni list marib. okr. glav. naznanja, da hoče južnoavstrijska turnvereinska župa v Gradcu in, če mogoče, tudi v Mariboru prirediti za učitelstvo posebne tečaje za mladinske igre. Vprašamo mariborsko okr. glavarstvo, ali bi sprejelo v uradni list tudi naznanilo kakega sokolskega tečaja?

—s— Na naslov c. kr. deželnega šolskega sveta v Gradcu. C. kr. deželni šolski svet v Gradcu se usojamo vljudno vprašati: 1. Ali je v zakonu utemeljeno, da gre okrajni šolski nadzornik povodom nadzorovanja šole v župnišče po informacije o učiteljskem osobju? 2. Ali je c. kr. deželni šolski svet v Gradcu voljan posredovati, da pri kvalifikaciji učiteljstva vboodoče ne be na take in enake načine sodelovala duhovščina, ker bi se s tem vzgojilo grdo in mnogokrat tudi za učitelstvo usodepolno ovaduštvo? 3. Zakaj se ne odpravi tajna kvalifikacija, ko je vendar znano, da kak analfabet dostikrat (zlasti pri kompetencah) natanko pozna kvalifikacijo učitelja, medtem ko dotičnik nima niti pojma o tem, nadzornik sam pa v župnišču učitelja že prej opiše, še preden je zagledala sodba o njegovem trudapolnem delovanju beli papir.

Goriške vesti.

—g— Popravek. V 16. št. „U. T.“ v dopisu A. Lešana mora stati: „Oaveant consules!“ in „Au revoir!“

—g— Vprašanje laške realne gimnazije v Gorici. Iz Gorice poročajo: Vsakdo ve, da bi že lahko imeli v Gorici take šole z laškim in slovenskim učnim jezikom, in sicer na državne stroške, ako bi hoteli Lahi resno privoščiti tudi Slovincem srednjo šolo. Naši Lahi pa so se postavili na stališče, da bodo rajši sami vzdrževali laško gimnazijo, nego da bi prišli tudi Slovenci do svojega zavoda. Mestni svet goriški je dovolil v ta namen prispevek 3400 kron, drugo zložijo in so deloma že zložile Furlanske občine in mesta. Za sedež gimnazije se najme del prvega nadstropja v ul. sv. Klare, ki je last občine in kjer se je nahajal nekoč oddelek dragoncev. Novo šolo nameravajo otvoriti že s prihodnjim šolskim letom. Goriška občina tiči že sedaj do grla v dolgovi, in nič boljše niso finance drugih furlanskih občin Dejstvo, da zagotovljeni prispevki niti oddaleč ne bodo zadoščali v pokritje stroškov nove gimnazije, daje precej misliti, a da so Lahi tako pogumni, daje slutiti, da se jim je v ta namen obljubila izdatna podpora ali od dežele ali od države. Mi bomo stali na straži, bomo gledali na to, da se ne bo trošil niti deželni niti državni denar za tismoglavost goriških Lahov.

Istrske vesti.

—i— Otvoritev koprške razstave. Dne 1. tm. se je v Koprju vršila na slovesen način otvoritev deželne razstave istrske v Koprju, ki se je — kakor znano — udeležuje le laški del Istre. Po mestu je vladalo živahno

vrvenje; mnogo tujcev, zlasti Tržačanov je izletelo v Koper. Slavnosti otvoritve so se udeležile državne in avtonomne oblasti. Govorili so župan koprski, deželni glavar dr. Rizzi, poslanec Salata in namestnik Hohenlohe. Nato so si gostje ogledali razstavo, ki pa ni še popolnoma izgotovljena.

—i— Iz Kopra poročajo: Naša Istra polagoma, polagoma, ali vendar napreduje. Nedavno je bila otvorjena šola v Truškah, ki je menda že dvorazredna, in kmalu se baje otvori nova šola tudi v Borštu. To so seveda razveseljive vesti, razveseljivo pa ni naslednje, Slišati je bilo in meni so povedali tamošnji ljudje, da prebivalci popolnoma slovenske vasi Labor, ki ne znajo niti najpotrebnejše iz italijanskega jezika, da morejo občevati z Italijani, kadar prihajajo po svojih poslih mednje, prosijo in nabirajo podpise, naj bi se pri njih ustanovila Leginalitalijanska šola, ker jih bo baje manj stala. Tamošnji kmetje pravijo, da jim manjka le še malo podpisov. Ne vemo, koliko je resnice na tem, ali možno je, da nevedno ljudstvo, zavedeno po kakem brezvestnem človeku, zahteva to, kar bi ne le ne koristilo, ampak direktno škodovalo. V interesu stvari bi torej bilo, da bi se kompetentni faktorji, ki jim je pri sreju napredovanje našega bednega naroda v Istri, informirali o stvari, eventualno poučili ljudstvo in izkušali vsekakor prepričati, da se kaj takega ne zgodi. Ne smemo dopustiti, da bi nastale v Laboru druge Krkavce.

—i— Novo društvo. C. kr. namestništvo je vzelo na znanje pravila novega društva „Narodna čitaonica Nada“ s sedežem v Matuljah.

Splošni vestnik.

Preselitve. Hranilnica in posojilnica „Učiteljskega konvikta“ v Ljubljani, registrovana zadruga z omejenim jamstvom, se je 4. maja 1910. preselila v Frančiškansko ulico št. 8, pritičje na levo, zadnja vrata.

Vojaške vaje učiteljev. Prve vojaške vježbe učiteljev se vrše letos na Štajerskem in Korškem od 18. julija do 11. avgusta ali od 1. do 28. septembra, na Kranjskem in Primorskem od 18. julija do 11. avgusta. Orožne vaje se vrše v celem kornem okrožju od 18. do 30. julija, na Korškem in Štajerskem tudi od 1. do 13. septembra.

V udobnost sl. šolskim vodstvom in krajnim šol. svetom iz Kranjske in Primorske je stopila tverda Schüller iz Amstetna, ki je tudi na slovenskih šolah na dobrem glasu vsled svojih tintnih ekstraktov, v zvezo z Učiteljsko tiskarno in se naj vsa naročila naslove na Učiteljsko tiskarno v Ljubljani. Ta zbere naročila in jih pošlje tovarni. Blago se odpošlja kakor dosedaj iz tovarne.

Po sklepu lista.

Društvo učiteljev in šolskih prijateljev okraja logaškega ima v četrtek, dne 19. maja 1910, ob 1/2 11. uri dopoldne v Idriji svoj občni zbor.

Dnevni red: 1. Pozdrav predsednika. — 2. Predavanje gosp. dr. Frana Ilesiča; „Gibanje kot element duševnega življenja s posebnim ozirom na pouk“. — 3. Tajnikovo in blagajnikovo poročilo. — 4. „Protialkoholno gibanje in šola“, predava tovariš nadučitelj Ivan Bezeljak. — 5. Volite odbora. — 6. Raznoterosti.

Popoldne ogledavanje rudnika in drugih idrijskih znamenitosti. — Vabimo k obilni udeležbi vse cenjene tovariše in tovarišice, kakor tudi vse prijatelje šole in učiteljstva.

Razpisano nadučiteljsko mesto. Na v drugem plačilnem razredu se nahajajoči dvorazredni šoli na Keblju v Konjiškem okraju je razpisana nadučiteljska služba do 15. majnika. Minulo jesen se je šola razširila, in je pripravljen tudi že tretji razred. Stanovanje je lepo, vrt velik; oskrbovanje pošne oddajalnice proti odškodnini letnih 240 K na razpolago, ker jo do jeseni oskrbuje dosedanj nadučitelj. Mesto je posebno priporočljivo za čebelarje; dosedanj nadučitelj je imel v čebeloreji lep postranski zaslužek.

Listnica uredništva.

H. J. K. (Istra): Pišite na naslov: Fran Suher, c. kr. učit. profesor v Ljubljani. — A. M. v P.: Oboje porabimo šimprej. — Idealistinja: Prejeli in priobčimo. Več zanimivosti smo morali zaradi tesnega prostora odložiti na prihodnjo številko.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 1129. Kranjsko. 1—1
V krškem okraju se razpisujejo s tem nadučiteljska služba na štirirazrednici na Raki, nadučiteljska služba na dvorazrednici v Št. Juriju pod Kumom, učiteljska služba na enorazrednici v Švibem, po dve učiteljski službi na petrazrednici v Cerkljah in na trirazrednici v Št. Rupertu, po eno učiteljsko službo na petrazrednici v Leskovcu, na štirirazrednicah v Št. Janžu in Št. Jerneju in na trirazrednicah v Šmarjeti in Tržišču v stalno nameščenje.

Opomni se, da se pri eni učiteljski službi na ljudskih šolah v Cerkljah in Št. Rupertu kakor tudi pri razpisanih službah na ljudskih šolah v Leskovcu in v Št. Janžu upoštevajo le moški prosilci.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkam do 25. maja 1910.

Prosilci za stalno nameščenje, ki v kranjski javni službi še niso stalno nameščen, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Krškem, dne 27. aprila 1910.

Zagrebski
Franck kot tovarniško znamko
priporočujemo kot priznana najboljši pridatek za kavo!

Malo odgovora g. Karlu Štravu, učitelju na Colu.

Naprej moram povedati, da nisem preje odgovoril zaradi odsotnosti enako napadenega kolega. Ker pa stvar zori, smatram za potrebno, da storim sam, da se g. kolega Štrav ne bo preveč vznemirjal.

Gosp. Štrav naj se preje potruzi, da bo zvedel, kdaj in kje sem jaz „neresnico“ govoril, potem naj šele piše.

Ker se tiče kameleona, pa bo šlo drugače in bolj počasi. Vem, da on ni kameleon, ker ni še zadosti prepariran za to stvar. Opominjam ga pa, če ve, da prosto ljudstvo imenuje neko žival „pol tiča, pol miša“. O tem pa naj sam razmišlja. Vsem drugem zdaj molčim. Prihodnjic naj pa g. kolega pove kaj o socialistih.

V Budanjah, 19. aprila 1910.

Vinko Brus,
nadučitelj.

Nobena kapljica

ne koristi tako želodcu,
kot požirek
pristnega „FLORIAN-a“!

Človek!

52—16

Pomni treh besed:

želodca red!

Postavno varovano.

Nizke cene
elegantna oblika
velika trpežnost
so lastnosti, ki jih ima

! obuvale !

češke tverke

V. Havel v Blatni

(južno Češko).

52—1

Cenik, v katerem je navedeno podrobno navodilo za jemanje mere, pošljem takoj franco.

Definitivnim učiteljem dovoljujem na željo male mesečne obroke.

Nepriležno blago rad zamenim!

Poprave črvljev se izvršujejo kar najskrbneje.

Ne zabite
„Učiteljskega konvikta“!